

СТАНИСЛАВ ЛЕМ

ДВЕТЕ ЧУДОВИЩА

Част 5 от „Приказки на роботите“

Превод от полски: Павел Николов, —

chitanka.info

Преди много години сред черното безпътие, на галактическия полюс, в един самотен звезден остров имало система от шест слънца; пет от тях кръжели самотно, а последното било с планета от огнени скали и ясписно небе, а на планетата набирала сила държавата на аргенсите, или сребристите.

Сред черни планини върху бели равнини се издигали техните градове Илидар, Бизмалия и Синалост, но най-важна била столицата на сребристите Етерна, през деня като небесносин ледник, а през нощта като изпъкнала звезда. От метеорите я пазели висящи стени и била пълна с хризопразови, блестящи като злато, турмалинови и отливани от морион, затова и по-черни от космоса, постройки. Но най-красив бил дворецът на аргенските монарси, построен според изискванията на отрицателната архитектура, защото строителите не искали да поставят граници нито на погледа, нито на мисълта и зданието било мнимо, математическо, без сводове, покриви и стени. Оттам родът на Енерзите управлявал цялата страна.

По време на Треопс азмейските сидерийци нападнали държавата на Енерзите от небето, превърнали металната Бизмалия с астероиди в пълно гробище и много още други поражения нанесли на сребристите, докато младият крал Многовид, почти всезнаещ полиарх, като извикал най-мъдрите астротехници, не заповядал да заобиколят цялата планета със система от магнетични въртопи и гравитационни ровове, в които времето препускало толкова стремително, че само да попаднел там някой неразумен нападател, минавали сто miliona години или повече и от старост се разпадал на прах, преди да успее да види сиянието на аргенските градове. Тези невидими темпорални бездни и магнетични заграждения пазели достъпа до планетата толкова добре, че аргенсите можели да преминат в атака. Така че потеглили към Азмея и бомбардирали и дразнили бялото ѝ слънце с лъчemetи, докато не запалили в него ядрен пожар; то се превърнало в Свръхнова и изпепелило в обятията на огъня си планетата на сидерийците.

След това векове наред сред аргенсите царели мир, ред и благоденствие. Не прекъсвала нишката на управляващия род, а всеки Енерг, когато трябвало да се възкачи на трона, слизал в деня на коронацията в подземието на мнимия дворец и там вземал от мъртвите ръце на своя предшественик сребърен скиптър. Този скиптър не бил

обикновен; преди хилядолетия върху него бил издълбан следният надпис:

„Ако чудовището е вечно, или го няма, или са две чудовища, ако нищо не помогне, счупи ме“.

Не знаел никой нито в цялото кралство, нито в двора на Енерзите какво означава този надпис, защото споменът за неговата појава се заличил векове назад. И едва по времето на крал Инхистон нещата се променили. Тогава на планетата се появило незнайно, огромно същество, чиято ужасна слава скоро се разнесла по двете полукулба. Никой не го бил виждал отблизо, защото такъв смелчага вече не се връщал при близките си; не се знаело откъде се е взело това създание; старците твърдели, че се е зародило от огромните развалини и разхвърляните навсякъде осмий и тантал, които останали от разрушената с астероиди Бизмалия, защото градът не бил построен наново. Говорели старците, че зли сили дремят в много старите магнетични отпадъци и в металите има такива скрити токове, които понякога се събуджат от допира на бурята и тогава от скърцащото пълзене на ламарините, от мъртвото движение на гробищните отломки възниква незнайно създание, нито живо, нито мъртво, което може само едно: да се унищожение без граници. А други били на мнение, че силите, които създават чудовището, идват от злите постъпки и мисли; никеловото ядро на планетата ги отразява като вдълбнато огледало и, фокусирани на едно място, те влачат слепешком към себе си металните скелети и разкапалите се отломки, докато не се съединят в едно чудовище. Учените обаче се подигравали с тези приказки и ги наричали небивалици. Но както и да било, чудовището опустошавало планетата. В началото избягвало големите градове и нападало самотните селища, унищожавайки ги с бял и лилав жар. Когато набрало смелост, след това виждали дори от кулите на самата Етерна как пълзящият му на хоризонта гръб, подобен на планински хребет, отразява слънчевата светлина със стоманата си. Организирали се походи срещу него, но то превръщало само с един дъх въоръжените войни в пара.

Страх обзел всички, а владетелят Инхистон извикал многознайци, които размишлявали денонощно, като свързали с пряка връзка главите си за по-добро разясняване на въпроса, и накрая казали, че чудовището може да бъде победено само с находчивост. Ето защо

Инхистон заповядал на Главния кралски кибернатор, Главния архидинамик и Главния абстрактор да направят заедно чертеж на електролюд, който ще се отправи в поход срещу чудовището.

Но те не могли да се разберат помежду си, защото всеки имал различно виждане; затова направили три електролюда. Първият, Меден, бил подобен на куха планина, натъпкана с разумни машинарии. Три дни наливали живак в резервоарите на паметта му, той лежал в рамките на скелето, а токът бучал в него като сто водопада. Вторият, Живакоглав, бил динамичен великан и само страшната бързина на движенията му оформяла еднолика фигура, променлива като облак, подхванат от торнадо. Третия, когото абстракторът създавал по тайни чертежи, не бил виждал никой.

Когато Главният кибернатор завършил своето дело и скелето паднало, огромният Меден се протегнал така, че в целия град кристалните сводове зазвънели. Вдигнал се бавно на колене и земята потреперила, а когато се изправил в цял ръст, достигнал с главата си облаците, които му пречели да вижда и затова ги нагрявал, а те се разбягвали със съскане пред него. Блестял като чисто злато, стъпалата му правели дупки в каменните плохи на улиците, на издутия си отгоре капак имал две зелени очи и трето, затворено, с което можел да прогаря скали, когато вдигне щитовете-клепачи. Направил една крачка, втора и вече бил извън града, светещ като пламък. Четиристотин аргенси, хванали се за ръце, едва можели да опашат една негова стъпка, подобна на планински проход.

От прозорците, от кулите, през далекогледи, от крепостните стени аргенсите гледали как върви към вечерното зарево, все по-тъмен на неговия фон, докато най-сетне не заприличал по ръст на обикновен аргенс, но и тогава се показвал само от кръста над хоризонта, защото изпъкналостта на планетата скрила долната му част и краката от наблюдалелите. Настъпила неспокойна нощ на очакване, аргенсите се надявали да чуят отзуви от битка, да видят червени сияния, но не последвало нищо. Едва преди самото утро вятърът донесъл гръмогласно echo като от много далечна буря. И отново настъпила тишина, вече слънчева. А после в небето като че ли пламнали сто слънца и върху Етерна се изсипал куп огнени болиди. Те мачкали дворците и превръщали стените в руини, погребвайки под себе си нещастниците, които викали отчаяно за помощ, но напразните им

викове изобщо не се чували. Дошъл си Меден, защото чудовището го потрошило, разкъсало го, а парчетата запратило над атмосферата. Сега се връщали, разтопени от падането, и превърнали една четвърт от столицата в рзвалини. Страшно било това поражение. Още два дни и две нощи падал от небето медният дъжд.

Тръгнал тогава срещу чудовището потресаващият Живакоглав, неуничожим уж, защото колкото повече удари получавал, толкова потвърд ставал. Ударите не го раздробявали на части, а напротив — правели го по-здрав. Клатейки се над пустинята, той стигнал до планината, издебнал там чудовището и се нахвърлил върху него по един стръмен склон. Чудовището го чакало неподвижно. Гръмотевици разтърсили небето и земята. Чудовището се превърнало в бяла огнена стена, а Живакоглав в черна паст, която погълнала стената. Чудовището преминало през него и се върнало на огнени криле, нанесло втори удар и отново преминало през нападателя, без да му навреди. Виолетови светкавици бляскали от облака, в който се борели, но гърмежи не сечували — дотолкова ги заглушавал шумът от сражението на гигантите. Видяло чудовището, че по този начин няма да постигне нищо, всмукало целия външен жар в себе си, сплескало се и се превърнало в Огледало на материята: каквото и да застанело срещу огледалото, се отразявало в него, но не като образ, а като действителност. Живакоглав се видял, повторен в огледалото, спуснал се, счепкал се със себе си, отразения, но не могъл да се самопобеди. Бил се така три дни и получавал толкова силни удари, че ставал потвърд от камък, от метал, от всичко, което не е ядро на бяло джудже, и когато стигнал до това състояние, той и неговото огледално повторение пропаднали в дълбините на планетата, оставяйки само дупка сред скалите, която веднага започнала да се запълва със светеща рубинено лава от подземните дълбини.

Никой не видял кога третият електрицар тръгнал да се бие. Главният абстрактор, Физикус Кралски, го изнесъл сутринта извън града в ръката си, отворил я и духнал, а той отлетял, заобиколен само от тревожния трепет на въздуха, безшумно, без да хвърля сянка върху слънцето, сякаш изобщо го нямало, сякаш не съществувал.

В действителност той бил по-малък от нищо, защото не идвал от света, а от антисвета и не бил материя, а антиматерия. Всъщност не бил и антиматерия, а само възможността тя да съществува, затаена в

такива пукнатини на пространството, че атомите го отминавали, както ледените планини отминават увехнали стебла, люлеещи се върху вълните на океана. Носел се той така, гонен от вятъра, докато не стигнал до лъскавото тяло на чудовището, което крачело, подобно на дълга верига железни планини, с пяна от облаци, която се стичала по гърба му. Ударил закаления му хълбок и разпалил в него слънце, което веднага почеряло и се превърнало в нищо, ревяще от скали, облаци, разтопена стомана и въздух. Пробил го и отстъпил назад, а чудовището се свило, треперейки, и бълвнало бял огън, но той веднага се изпепелил и станал на празно пространство. Прикрило се чудовището с Огледалото на материята, но електрицарят Антимат пробил и него. Спуснало се тогава чудовището, отворила се горната част на челото му, откъдето биело най-твърдо лъчение, но и то омекнало и се превърнало в нищо. Колосът потръпнал и, като събарял скали, побягнал сред бели облаци от каменен прах и гърмежи на планински лавини, бележейки позорния си път с локви от разтопен метал, вулканична шлака и туф, и тичал така, но не бил сам. Антимат го атакувал отстрани, дробял го, късал го, рушал го, така че въздухът треперел, и чудовището, разкъсано, извивало останалите свои парчета към всички хоризонти, а вятърът отвявал следите му и вече го нямало на света. Силна радост настанала тогава сред сребристите. Но в същото време трус разтърсил гробището на Бизмалия. Сред ламарините, разядени от ръжда, сред кадмиеовите и танталовите отломки, където до това време имало само вятър, свирещ в купищата разхвърлени железарии, започнало слабо движение, като в мравуняк, непрестанно. Повърхността на метала се покрила с ципа синкав жар, металните скелети се разискрили, омекнали, засветили от вътрешна топлина, започнали да се съединяват, сцепват, спояват и от завихрените скърцащи купчини отпадъци се зародило и се надигнало ново чудовище, като предишното, без всяка разлика. Вихърът, носещ небитието, се изправил срещу него и се разгоряла нова битка. А нови чудовища се раждали и излизали от гробището. И черна тревога обзела сребристите, защото вече виждали каква непобедима опасност ги заплашва. Прочел тогава Инхистон надписа, който бил издълбан върху скриптьра, потръпнал и разбрал всичко. Разбил сребърния скриптар и от него изпаднало едно тънко като игла кристалче, което започнало да пише с огън по въздуха.

И известил огненият надпис на уплашения крал и на дворцовия му съвет, че чудовището не се е появило от само себе си и че не е свой собствен представител, а на някого другого, който от неведома далечина, управлява неговото зараждане, укрепване и смъртоносна сила. Пишещият със светлина по въздуха кристал им разкрил, че те и всички аргенси са далечни потомци на същества, които преди хиляди векове били създадени от творците на чудовището. А творците на чудовището не приличали на разумните, на кристалните, на стоманените, на златолетите — изобщо на всички, които живеят в метал. Те били същества, които излезли от соления океан и създавали машини, наричани за подигравка железни ангели, защото ги държели в страшно робство. И нямайки сили да се бунтуват срещу потомците на океана, металните създания избягали, като похитили огромни космоплави. Отлетели с тях от дома на робството към най-далечни звездни архипелази и поставили там началото на могъщи държави, сред които аргенската държава е като зрънце сред пясъците на пустиня. Но предишните господари не забравили за освободилите се, които наричат бунтовници, и ги търсят по целия Космос, кръстосвайки го от източната до западната стена на галактиките и от северния до южния полюс. А където открият невинни потомци на първия железен ангел, край тъмни или край светли слънца, на огнени или на ледени планети, използват своята коварна мощ, за да си отмъстят за онова бягство — така е било, така е и така ще бъде. И за открытие няма друго спасение и избавление, нито бягство от отмъщението, освен такова, което прави това отмъщение безплодно и ялово — чрез небитието. Угаснал огненият надпис и сановниците погледнали в очите на своя владетел, които били като мъртви. Той мълчал дълго и накрая те заговорили:

— Повелителю на Етерна и Ерисфена, господарю на Илидар, Синалост и Аркаптурия, владетелю на слънчевите и лунните плитчини, кажи ни своята дума!

— Не думи, а действие ни е необходимо, последно! — отвърнал Инхистон.

Потръпнали съветниците, но казали в един глас:

— Ти го каза!

— Така да бъде! — рекъл кралят. — Сега, когато решението е вече взето, ще кажа името на съществото, което ни доведе до това

състояние. Чух за него, когато се качвах на трона. Нарича се човек, нали?

— Ти го каза! — отвърнали съветниците.

Тогава Инхистон казал на Главния абстрактор:

— Изпълни своето задължение!

А той отвърнал:

— Слушам и изпълнявам!

След което изрекъл Думата, чиито вибрации навлезли по въздушните фути в подземията на планетата. Тогава ясписното небе се пропукало и преди челата на падащите кули да достигнат земята, седемдесет и седемте аргенски града се превърнали в седемдесет и седем бели кратера, а сребристите загинали сред цепещите се континентални площи, унищожавани от огнени разклонения, и грамадното слънце вече осветявало не планетата, а кълбо черни облаци, което се топяло бавно, разявано от вятъра на нищото. Вакуумът, който по-твърди от скала лъчи раздули, се свил след това в една трепкаща искра, която изгаснала. Ударната вълна достигнала след седем дена до мястото, където, черни като нощта, чакали космоплавите.

— Край! — уведомил бодърстващият творец на чудовища своите другари. — Държавата на сребристите престана да съществува. Можем да продължим.

Тъмнината при кърмите на корабите им разцъфнала огнено и те полетели по пътя на отмъщението. Космосът е безкраен и няма граници, но няма граници и омразата им, затова всеки един ден, всяка една минута могат да стигнат и до нас.

Този превод не е публикуван на хартия.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.